

Príloha 5.2.8 – Tabuľka: HISTORICKÁ KOMPONOVANÁ ZELEŇ

Porad. číslo	Číslo parciel (reg. C)	Adresa - popis umiestnenia	Fotografia aktuálneho stavu (október 2014)	Zeleň s pamiatkovou hodnotou a Odporúčaná prístup / ošetrovanie / zásahy
1.	192 191/1 191/5 2132/6 8479	Zeleň medzi ulicou SNP a Požiarnickou ulicou, severne od Malého kostola.		<p>Uličné stromoradia, v druhovom zložení prevažne rod lipa (Tilia) – jedince vo veku okolo 100 rokov a s mladšími stromami s neskorších dosadiet, rod smrek (Picea) a rod tuja (Thuja) – jedince vo veku do 50 rokov.</p> <p>Odporúčania: Zachovať líniovú výsadbu líp, odstrániť (ponechať na dožitie) sekundárne výsadby ihličnanov bez náhrady. Lipovú aleju je potrebné priebežne obnovovať – dosádzať po dožití jedincov rovnakým (pôvodným) druhom - lipou malolistou alebo lipou veľkolistou, ktorá sa bude pestovať v prirodzenej voľnej korune bez tvarovacích rezov. Výsadbové vzdialenosti v radoch majú byť zachované ako u pôvodných lipových jedincov. Kvôli pohľadovým väzbám na uličnú zástavbu je potrebné, aby boli koruny vysádzaných stromov nasadené vo výške min. 2,5 m od päty kmeňa a výchovným rezom dosiahnuť ešte väčšiu výšku podkorunia. Zelené pásy v podnoží stromov musia ostať voľné bez spevňovania asfaltom, dlažbou a výstavbou objektov.</p>
2.	1952/3 2134/8 2108 1952/1 1933	Centrálna časť PZ v okolí Mariánskeho stĺpu (kruhovej križovatky) a zelená plocha pred domoradím Kostolnej ulice.		<p>Zeleň na tejto ploche je po rekonštrukcii. V okolí Mariánskeho stĺpu vznikla kruhová križovatka. Vnútorňá plocha križovatky je zatravnená. Trávnatú plochu nevhodne rozčleňuje trvalkový záhon s chodníkom. Trávnatá plocha južne od Mariánskeho stĺpu bola uvoľnená od nekonceptných výsadiet, ktoré tu pribúdali po 50. rokoch 20. stor.. V jej južnej časti sa nachádzajú dva staršie stromy s prirodzenou korunou, ktoré boli v r. 2015 vhodne dosadené regenerovaným stromoradiem na strane domoradia Kostolnej ul.</p> <p>Odporúčania: Ponechať vo vnútri križovatky kompozične čistú trávnatú plochu bez kvetinových, kríkových a stromových výsadiet. V budúcnosti je potrebné revidovať tvar a dopravné riešenie križovatky a regenerovať pravouhlo komponovanú zelenú plochu okolo Mariánskeho stĺpu.</p>

3.

1060/1
2101/1

Okolie evanjelického kostola na ulici SNP - zelená plocha v tvare šošovky severne od kostola a pravouhlý park južne od kostola.

Zachovali sa tu stromoradia z doby založenia, t. j. z prelomu 19. a 20. stor., s neskoršími dosadbami do stromoradií po uhynutí pôvodných jedincov. V prevažnom zložení lipa (*Tilia* sp.), pagaštan kónský (*Aesculus hippoc.*), brest (*Ulmus* sp.) a menšie množstvo nekoncepčne vysadených smrekov a tují.

Odporúčania: Zachovať líniovú výsadbu pôvodných stromov, odstrániť (ponechať na dožitie) sekundárne výsadby ihličnanov bez náhrady. Lipovú aleju je potrebné priebežne obnovovať – dosádzať po dožití jednotlivých stromov rovnakým (pôvodným) druhom - lipou malolistou alebo lipou veľkolistou, ktorá sa bude pestovať v prirodzenej voľnej korune bez tvarovacích rezov. Výsadbové vzdialenosti v radoch majú byť zachované ako u pôvodných lipových jedincov. Kvôli pohľadovým väzbám na uličnú zástavbu je potrebné aby boli koruny vysádzaných stromov zapestované a nasadené vo výške min. 2,5 m od päty kmeňa.

Zelené pásy v podnoži stromov musia ostať voľné bez spevňovania asfaltom, dlažbou a výstavbou objektov. Severne od kostola, v ukončení „šošovky“, sú stromoradia tvarovane orezom „na hlavu“, toto pokračovanie by malo byť udržiavané stromami s prirodzenou korunou no nižšieho vzrastu – napr. *Tilia cordata* 'Greenspire' - kvôli pohľadu na kostol.

<p>4.</p>	<p>2098/3 2098/4 1952/1 1933 2134/10</p>	<p>Hviezdoslavova ulica</p>		<p>Dve stromoradia v trávnikových pásoch znovuzaložené pri rekonštrukcii námestia. Stromoradia lemujú Hviezdoslavovu ulicu, sú tvarované orezom „na hlavu“.</p> <p>Odporúčania: Kompozične a proporčne vhodne zapadajúce do prostredia, majú na mieste svoje historické opodstatnenie. Tvarovať naďalej pravidelným rezom „na hlavu“ a po dozítí nahrádzať rovnakým druhom.</p>
<p>5.</p>	<p>2134/3 2134/4</p>	<p>Jarná ulica - pod farským kostolom a pred Malým kostolom</p>		<p>Nachádza sa tu novodobá výsadba ihličnanov (tují, smrekov) a listnáčov lemujúcich cestnú komunikáciu z oboch strán. Sú v rôznom veku, v priemere ide o cca 40 ročné jedince. Jarná ulica v úseku pod farským kostolom bola historicky plochou hradskej cesty bez uplatnenia vzrastenej zelene.</p> <p>Odporúčania: Vzhľadom na historický charakter cesty v tomto úseku nie je potrebné po dozítí stromov obnovovať jestvujúcu izolačnú / okrášľovaciu vzrastenú zeleň. Perspektívne je žiaduce uvažovať odstránenie ihličnanov najmä v osi chránených pohľadov interiéru PZ - P3, P18 a najmä P19.</p>

6.	1	Areál farského kostola (Jarná ulica)		<p>V areáli farského kostola, z vnútornej strany murovaného oplotenia je vysadené stromoradie tuje západnej (<i>Thuja occid.</i>) a smrekky (<i>Picea sp.</i>). Donedávna na ploche pred kostolom rástli v pravidelnom rastrí vysadené ovocné stromy – jabloňový sad.</p> <p>Odporúčania: Okolie kostola by malo ostať kompozične (sadovnícky) čisté - voľná trávnatá plocha. Tuje je zatiaľ možné akceptovať ako protihlukový prvok. V západnej časti areálu kostola je väčšia voľná trávnatá plocha, kde je vhodné uplatniť výsadbu v jednoduchej kompozícii stromovej zelene nižšieho vzrastu (listnáče domácich druhov), najvhodnejšie na spôsob pravidelného ovocného sadu jabloní v kobercovej al. riadkovej kompozícii výsadby. Zakladanie skaliek, vysádzanie zakrpatených a prísnych tvarov drevín je na ploche areálu farského kostola krajne nežiaduce. Pre výraz spevnených plôch je rozhodujúca jestvujúca historická travertínová dlažba z masívnych pravouhlých platní.</p>
7.	9	Mestský historický cintorín (Cintorínska ulica)		<p>Nachádzajú sa tu stromoradia tují západných, asi 40 ročné jedince, ktoré lemujú sieť chodníkov cintorína. Spevnené betónovou dlažbou sú iba dve hlavné komunikačné vetvy, ostatné chodníčky sú nespevnené trávnaté.</p> <p>Odporúčania: Tuje je možné akceptovať, nakoľko tradičným spôsobom dotvárajú prostredie cintorína. Po dožití je ich potrebné nahrádzať vhodnejšími domácimi druhmi, napríklad tis červený stĺpovitý (<i>Taxus baccata 'Fastigiata'</i>). Kde to priestor dovoľuje vzhľadom ku hrobovým miestam – môžu sa uplatniť listnáče (lipy, javory, duby). Zároveň je však potrebné „otvoriť“ od vzrastených jedincov chránený pohľad P20 na dominanty PZ. Nespevnený (zatrávnený) charakter komunikácií na cintoríne (mimo hlavných ťahov) je potrebné uchovávať v ich súčasnom nespevnenom (zatrávnenom) výraze a nevytvárať nové spevnené povrchy.</p> <p>Zároveň je žiaduce spracovať komplexnú koncepciu revitalizácie a rozvoja cintorína zahrňujúcu aj sadové úpravy - rešpektujúci pamiatkového hodnoty tohto pre Mesto Spišské Vlachy významného priestoru. Koncepcia by mala taktiež definovať spôsob rozšírenia cintorína</p>

- chránený pohľad P20 –

				<p>severným smerom spolu so založením vhodnej obvodovej zelene (stromoradia list. domácich drevín – javor horský, javor mliečny, lipa malolistá), režim ochrany, údržby a obnovy historických umelecky hodnotných náhrobkov a pomníkov - nutná je obnova a údržba historického murovaného oplotenia rovnako ako aj drobnej cintorínskej architektúry (kaplnka, márnica / sklad náradia).</p>
8.	<p>133/1 133/4 134/1 131/1 132/3 132/1 2092 132/2 133/2</p>	<p>Špeciálna ZŠ internátna (bývalý sirotinec)</p>		<p>Historický areál bývalého sirotinca s prírodno-krajinárskou úpravou založenou v druhej polovici 19. stor.. Východne od budovy sa nachádzala prírodno-krajinárska parková časť s centrálnym polkruhovým ornamentálnym záhonom pred priečelím, so systémom oblúkovitých chodníkov a voľnou výsadbou vzrastených stromov, ktoré striedali voľné trávnaté plochy. Západne a severozápadne od centrálnej budovy sa nachádzala úžitková záhrada s pravidelne členenými pestovateľskými záhonmi lemovanými nižšou zeleňou.</p> <p>Odporúčania: Plocha parku ostala od doby vzniku zachovaná s menším množstvom drevín v porastovom venci. V roku 2016 bol vhodne odstránený centrálny polkruhový záhon, vysadený nevhodnými prerastenými drevinami - tujami, ktoré bránili čelnému pohľadu na budovu. Park je na základe historických máp a fotografií obnoviteľný IBA pokiaľ sa zachová voľná nezastavaná plocha. Preto je potrebné všetky pôvodné voľné trávnaté plochy zachovávať bez zástavby a spevňovania povrchov. Polkruhový záhon - východne od centrálnej budovy - je žiaduce obnoviť vo vhodnej druhovej skladbe s nižšou krovitou zeleňou. Pri ceste do Dobrej Vôle je potrebné dosadiť vypadnutú aleju vzrastených stromov s prirodzeným tvarom koruny (napr. lipa, javor, a s akcentujúcimi druhmi stromov v krajných polohách).</p>

9.

2101/1

stromoradie
pred južným
domoradím ul.
SNP č. 36 - 53

Pred domoradím na ul. SNP 36 - 53 od konca 19. storočia rástlo charakteristické stromoradie v adekvátnej špore, zrejme líp malolistých pravidelne upravovaných tzv. „*orezom na hlavu*“, v dodnes zachovanom trávnikovom páse.

Odporúčania: Pre navrátenie pôvodnej atmosféry ulice a spríjemnenie verejného priestoru sa perspektívne odporúča regenerovať / obnoviť z iniciatívy Mesta predmetnú lipovú aleju (pôvodný druh lípy malolistej, pravidelne rezanej „na hlavu“) v trávnikovom páse pred domoradím na južnej časti ul. SNP. Riešenie nových inžinierskych sietí v danom trávnikovom páse je nutné podriaďovať možnosti regenerácie aleje.

